

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

(Η Ζωή του και το Έργο του)

ΡΕΠΕΙ να εινε κανεις 'Αλεξανδρινός, η να ε-
μεινε αρκετον καιρο στην παραλιακη πόλη της
Αιγύπτου, για να νιώση την ατμόσφαιρα, με-
σα στην όμοια έπερασε το περισσότερο διάστη-
μα της ζωής του ο ποιητής Κ. Π. Καβάφης
και έγραψε τους λόγους, αλλά τόσο πρωτότυ-
πους στίχους του. Πρέπει ακόμα να γνωρισα-
τε από κοντά τον άνθρωπο για να μπορείτε να
μιλήσετε για το έργο του. Γιατί αν σε άλλους
συγγραφείς το έργο τους εινε έντελως άσχετο
με τον βίο τους, στον Καβάφη συμβαίνει το αντί-
θετο. Τα ποιήματά του έχουν στενό σύνδε-

σμο με τη ζωή του.

Ο ποιητής πού ο θάνατός του αναγγέλθηκε την περασμένη έβδο-
μάδα, κατάγεται από το Φανάρι της Πόλης. Η οικογένειά του παλιά
κι' αριστοκρατική. Ο ίδιος γεννήθηκε στην 'Αλεξάνδρεια το 1868.
Και εκεί ζεινε ως το τέλος της ζωής του.

Το σπίτι του Καβάφη ήταν στην όδον Λέβριου, Γύρω η συνοικία
γεμάτη από κφιλόξενα σπίτια Γαλλίδες, 'Ιταλίδες, 'Αραβες και
μερικές 'Ελληνίδες μογισατισμένες, γυμνές στα παράθυρα και τα
μπαλκόνια, λατέρνες και αμανέδες μεθυσμένοι στους στενούς σκοτει-
νούς δρόμους. 'Ελάνω στο διαμέρισμα του ποιητού η βοή σταματούσε.
Το περιβάλλον εκεί μέσα γεμάτο μουσικοπάθεια. 'Επιπλα παλιά, σα-
λισμένα — ένθυμια των προγόνων — πού έπαιρναν μάν' αλλόκοτη
όψη τη νύχτα, στο φως της λάμπας ή των κεριών.

Η μορφή του Καβάφη άδυνατη, γερασμένη. Τα μάτια του πίσω
από τα γυαλιά του, κίτταξαν με περιέργεια τον επισκέπτη και η φωνή
του, ψηλή κι' άδύνατη, είχε τον τόνο της άγγλικής
προφοράς. Ο Καβάφης μιλούσε άργά, έξυγιζε κα-
λά την κάθε του φράση, βάζοντας πού και πού τη
λεπτή χαρακτηριστική του ειρωνία. 'Όταν ζητού-
σαν τη γνώμη του για διαφόρους λογίους, γινόταν
περισσότερο επιφυλακτικός και άπαντούσε με δι-
πλωματική ικανότητα.

Μέσα στο σπίτι του ο Καβάφης κλεισμένος, ά-
πέφευγε τον θόρυβο, όπως και το φως των ήλεκ-
τρικών. Η κακιά όμως γλώσσα έλεγαν ότι πίσω
από τα χαλιά των τοίχων υπήρχαν ήλεκτρικές πρί-
ζες και γενικά η ζωή του ποιητού δεν ήταν τόσο ι-
διόρρυθμη όσο προσπαθούσε ο ίδιος να φανή.

Ο Καβάφης δεχόταν εύχαριστως κάθε επισκέ-
πτη πού έπήγαιναν οι φίλοι του και ο μελαγχόλι-
ος πρήτης του 'Αμπντου, με την κατάλευχη γκαλε-
μπία, προσέφερε πράσινες έλληνες, παλάμι και ζε-
μπύμι.

Για τον εαυτό του ο 'Αλεξανδρινός ποιητής δεν
μιλούσε συχνά. Τού άρεσε καλύτερα να δείχνει τις
γνώσεις του ανακαλεώντας θέματα ιστορικά. Και
ήταν διαβασιμένος όσο λίγο.

Στην 'Αλεξάνδρεια — κι' εδώ στην 'Ελλάδα —
κυκλοφορούσαν πολλές διαδόσεις γύρω από τη ζωή
του Καβάφη. Το εμυστήριο πού ο ίδιος άφινε έ-
πιτηδες να τον σκετάζει, άπασχολούσε τον κόσμο
πιο καλό από τα ποιήματά του. 'Ανεξάρτητος οκο-
νομικώς, περνούσε τις ώρες του όπως αυτός ήθελε.
Το φως της ημέρας δεν τού συμπαθούσε. Όστε δ-
μως και ο κλειστός χώρος του σπιτιού τον ικανο-
ποιούσε άπύλυτα. Φοδύτανε τον θόρυβο, αλλά και
τόν ποθούσε.

'Εξω από το σπίτι, η ζωή του Καβάφη ήταν έξ' ουο εμυστηριώ-
δης. Καμμιά φορά το μεσημέρι έβγαζε να πάει λίγο ήλιο κι' έπε-
ρατινές άργά, σέφροντας λιγάκι το ένα πόδι, στη λεωφόρο Σαάδ-
Ζαγλουί, ή στην προκυμαία του ανατολικού λιμένος. 'Άλλοτε πάλι έ-
στέκετο μπρός σε μιá βιτρίνα ή έμπαινε σε κανένα βιβλιοπωλείο, κυ-
τάζοντας περιεργά τις μορφές των νεαρών μαθητιών.

Η αγαπημένης ώρες του Καβάφη άρχιζαν τη νύχτα. 'Αργά, πε-
ρασμένα μεσάνυχτα, κυκλοφορούσε σ' άπύκνετους 'Αλεξανδρινούς
δρόμους, κυρτός, γέρος, έχοντας μοναδικό σύντροφο τη σκιά του.

Και όμως άλλοτε, στα νεϊάτα του, ο Καβάφης δεν απέφευγε το
πλήθος. Ο ίδιος διηγόταν στους φίλους του διάφορες περιπέτειες πα-
λιές. Τού άρεσε η νυχτερινή ζωή των λαϊκών συνοικιών με τα βλο-
πιτα κέντρα. 'Εμεινε τότε στο πατρικό του σπίτι κι' επειδή ήταν άδύ-
νατο να βγη έξω τις ώρες πού ήθελε, έφευγε κυρτά. Στις νυχτερινές
αυτές έξόδους, ο 'Αλεξανδρινός ποιητής έφορούσε — όπως έλεγαν —
φέσι.

Το παραπάνω ανέκδοτο και μερικά άλλα, της ίδιας φύσεως, οι ελ-
σπονδοί φίλοι του Καβάφη τα κυκλοφορούσαν με το σχετικό ύψιπολί-
περο και όταν άρχιζε κανένας φιλολογικός κυνηγός, τα έπαρουσίαζαν...
εικονογραφημένα.

'Ετσι, εδώ και μερικά χρόνια, σ' ένα 'Αλεξανδρινό περιοδικό έδη-
μοσιεύθηκε μιá γελιογραφία του Καβάφη με φέσι. Κάτω οι εικονο-

δοί φίλοι του έβαλαν το άκόλουθο ποιήμα του, έμπνευσμένο από την
περίοδο εκείνη της ζωής του:

Είπε ο Μυρτιάς (Σύρος σπουδαστής
στην 'Αλεξάνδρεια επί βασιλείας
αυγούστου Κωνσταντος και αυγούστου Κωνσταντινου
έν μέρει εθνικός, κι' έν μέρει χριστιανίζων) :
'Αναμωμένος με θεωρία και μελέτη,
έγω τα πάθη μου δεν θα φοβούμαι σα δειλός.
Το σώμα μου στές ήδονές θα δώσω,
στες άπολαύσεις τές δυνειρέμιες,
στες τολημηρότερες έρωτικές επιθυμίες,
στες λάγνες του αίματός μου όρμες, χωρίς
κανέναν φόβο, γιατί όταν θέλω —
και θάχω θέληση, δυναμωμένος
ώς θάμαι με θεωρία και μελέτη —
στες κρίσιμες στιγμές θα ξαναβρίσκω
το πνεύμα μου, σαν πριν, άσκητικό.

Ο Καβάφης δεχόταν τα πειράγματα με φαινομενική ψυχραιμία.
'Έδειχνε ότι τ' άγνοούσε. 'Ενώ στην πραγματικότητα τον έπίαρναν
πολύ. Τα παράτονα του τα έκανε στους πούδ' άκούους του. 'Αλλά και
τότε δεν ύφονε τον τόνο της φωνής του.

— Πές με, πές με, τί σε λείει αυτό, καυμένο Νικό! Έλεγε δει-
χνοντας τα δημοσιεύματα στον έκδότη των 'Εγραμμάτων κ. Πάργα.
Ποτέ ο Καβάφης δεν άπαντούσε ο ίδιος σε πολεμικές πού του έ-
καναν. Τη δουλειά αυτή έκτελούσαν οι μαθητιών της σχολής του.
Γιατί ο ιδιόρρυθμός 'Αλεξανδρινός ποιητής είχε ιδρύσει — η καλύτερα
προσπαθούσε να ιδρύσει — δική του σχολή. 'Αλλά η
προσπάθεια απέτυχε. Κανένας από τους μαθητιών δεν
μπορούσε όχι μόνο να πληρώσει την τέχνη του διδα-
σκάλου, αλλά ούτε και να τη μιμηθεί.

Ποιήματα ο Καβάφης άρχισε να γράφει πούδ
νέος, αλλά ξαφνικά σταμάτησε να δημοσιεύει. Τους
πρώτους στίχους του τους άπεκίρησε κι' ύστερα από
καιρό παρουσιάστηκε με την τεχνοτροπία πού τον ξε-
ρούσε. Ο 'Αλεξανδρινός ποιητής ήταν ολιγογράφος.
'Εδούλευε καλά τα ποιήματά του, άλλαζε λέξεις και
καμμιά φορά όλοκληρους στίχους κι' όταν έδινε τη
μορφή πού ήθελε, τα έτύπωνε χωριστά σε φύλλα
και τα έμοικαζε σ' όσους τα ζητούσαν. Διό η τρία
ποιήματα των χρόνων ήσαν η συνηθισμένη παραγωγή
του Καβάφη.

Ός ποιητής ο Καβάφης κατέχει ξεχωριστή θέση
στα γράμματά μας. 'Ιδιόρρυθμος στη γλώσσα και
στο στίχο, επιγραμματικός στην έκφραση, είχε από
την πρώτη στιγμή της έμφανιστός του την τύχη να
τους προσέξουν και ν' άποκτήσει λίγους, αλλά φανα-
τικούς οπαδούς.

Έκει όμως πού ο Καβάφης παρουσιάζεται τολημ-
ρός και ξαφνιάζει, εινε τα έρωτικά του ποιήματα:
Θάθελα αύτην τη νύχτη να την πώ...
Μά έτσι εδούθηθ πειά...σάν τίποτε δεν άπομείνει—
γιατί μακρυνά, στα πρώτα έρωτικά μου χρόνια
(κείται.

Δέρμα σάν καμωμένο από ίασμί...
'Εκείνη του Αυγούστου — Αυγουστος ήταν; — η
(βραδείά...)

Μόλις θυμούμαι πειά τα μάτια ήσαν, θαρρώ, μα-
(εία...)

'Α, γαί, μαβιά! Ένα σαπφειρίνο μαβί.

Άλλου πάλι κάνει φωτογραφική περιγραφή:
Το συμπαθητικό του πρόσωπο, κομμάτι άχρό
τα καστανά του μάτια, σάν κομμένα
είκουσι πέντ' έτόν πλην, ιοιάζει μάλλον είκουσι:
μέ κατι καλλιτεχνικό στο ντύσιμό του
— τίποτε χρώμα της κραβάτας, σχήμα του κολλάρου —
άσκόπως περπατά μες στην όδό,
άκόμη σάν ύπνοτισμένος επ' την άνομη ήδονή,
από την πούδ άνομη ήδονή πού άπέκτερε.

Ο τύπος αυτός εινε σχεδόν σε όλα τα ποιήματα του Καβάφη.
'Ελληςτας την καταγωγή, 'Αλεξανδρινός τη σκέψη, έκλεινε στους στί-
χους του τη μονοτονία της αλγυπτιακής ατμόσφαιρας, μαζύ με τον ή-
δονισμό της ιδιοσυγκρασίας του. Μερικές στιγμές η άνία του πλησιά-
ζει τα όρια του θανάτου:

Την μιá μονότομη ημέρα άλλη
μονότομη, απαράλλαχτη άκολουθεί. Θα γίνουν
τά ίδια πράγματα, θα ξαναγίνουν πάλι
ή όμοιες στιγμές μās βρίσκοννε και μās άφινοννε.
Μήνας περνά και φέρνει άλλον μήνα.

Ο ποιητής Κ. Καβάφης.
(Σκίτσος του κ. Σοφ. Αντωνιάδη).

ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΠΡΟΤΟΤΥΠΕΣ ΕΡΟΤΙΚΕΣ ΑΠΑΓΟΓΕΣ

"Όταν θέλει η νύφη κι' ο γαμπρός. Πώς την παθαίνουν οι σκληρόκαρδοι πεθεροί. Μιά νέα μέσα σε μία βαλίτσα! Πώς την έπαθε ένας ντετέκτιβ. 'Απαγωγή δι' αεροστάτου. Τό πάθημα ενός πλουσίου πατρός. Στους αιθέρας. Τό διαφωτιστικό τηλεγράφημα. Και σ' άλλα με ύγεια!...

Ι ερωτευμένοι είνε διι μόνον οι τοιμηρότεροι, αλλά και οι έπινοητικώτεροι τών ανθρώπων. Αυτό τουλάχιστον αποδεικνύουν τά δύο ακόλουθα περιστατικά που δσο κι' άν φαίνονται πλασμένα από τη φαντασία κανενός 'Ιουλιού Βέρν ή κανενός Μωρίς Λεμπλάν, συνέβησαν εν τούτοις στην πραγματικότητα πριν από λίγα χρόνια.

Τό πρώτο περιστατικό που θ' αφηγηθούμε, συνέβη στην 'Ιρλανδία. Κάποιος νεαρός 'Ιρλανδός είχε αρραβωνιασθεί με μία ώμορφη και χαριτωμένη κοπέλλα, κόρη ενός πλουσίου κτηματιού του Σούθαμπτον. 'Η ήμερα τών γάμων όμως όλοένα ανέβαλλετο.

Σ' αυτό δέν έφταγε βέβαια ο γαμπρός, ό όποιος θά ήθελε δσο τό δινιτόν γρηγορώτερα ν' απολαύση τήν ευτυχία του. Οι γονείς όμως της νέας — ο πατέρας της κυρίως — έλπίζαν, με τόν καιρό, να εκρωσπή τό αίσθημα τών δύο νέων και να διαλυθή ό άρραβών. Γιατί ό ύποψήριος γαμπρός τους ήταν μόν ήθικώτατος και έργατικώτατος νέος. είχε όμως ένα τρομερό ελάττωμα: ήταν φτωχός...

Ο νεαρός αρραβωνιαστικός όστος, βυθίσθηκε πεινά να περιμένει. Κι' έκανε μία τελευταία απόπειρα για να λύσει τους σκληρούς γονείς της αγαπημένης του. Του κάκου όμως... Τά πεθερικά του... ανέβαλαν και πάλι τό γάμο.

Ο ερωτευμένος μας κόντευε πεινά να τρελλαθή. Δέν ήξερε τί να κάνει. Τά συμφρονά του τόν καλούσαν στη Βραζιλία, και δέν ήθελε να φύγη σ' έναν τόσο μαζουρό τόπο μόνος, χωρίς τήν αγαπημένη του. Και τότε, πάνω στην άτελεισία του, έλαβε μία έξαιρετικά τοιμηρή απόφαση. Έπρότεινε στη μηροτή του να τόν ακολουθήση. Και δέν δυσκοιεύθηκε να τήν πείση, γιατί κι' αυτή τόν αγαπούσε πολύ και ή μεγαλύτερη της έπιθυμία ήταν να λάβουν ένα τέλος οι... άτελειώτοι αυτοί άρραβώνες των. Έδέχθηκε λοιπόν με χαρά τήν πρόταση του φίλου της. Και τό άλλο θράδυ οι δύο άρραβωνιασμένοι πήραν τό τραίνο τού Λίβερπουλ, άπ' όπου θά έπεδιόζοντο για τήν 'Αμερική.

Σ' όλη τή διαδρομή, ως τό μεγάλο αυτό άγγλικό λιμάνι, δέν τούς συνέβη τό παραμικρό έπεισόδιο. Έγκαταστάθηκε στο Λίβερπουλ σ' ένα ξενοδοχείο, άγρόφασαν τά εισητήρια του ύπερωκεανείου και άνέντευσαν πεινά με άνακούφιση, γιατί — καθώς έφαντάζοντο — τά βάσανά τους είχαν πεινά τελειώσει...

Άλλοίμονο όμως!... Τήν άλλη μέρα, τή στιγμή που έτοιμάζαν τις βαλίτσες τους για να φύγουν, ό ύπρέτης του ξενοδοχείου τούς ειδοποίησε ότι τούς ζητούσε ένας... ντετέκτιβ.

Ο άστοννομικός αυτός άνεκώτιστος στο νεαρό 'Ιρλανδό, ότι ήταν έφοδιασμένος μ' ένα ένταλμα συλλήψεως έναντιόν της... μηροτής του! Ο 'Ιρλανδός όμως δέν έχασε τήν ψυχραιμία του.

— Αυτό είνε πολύ δυσάρεστο!... ψηθύρισε. Πάρα πολύ δυσάρεστο!... "Όλα τά σέδιά μας, όλα τά ήνευρά μας συντριβόνται!... Είμαι άναγκασμένος να φύγω μόνος... "Α! κύριε, πούλ με στενοχωρήσατε! Τι να γίνη όμως... 'Αφού δέν χωρεί για τρειά... Θά έχετε τήν καλωσύνη να περιμένετε λίγο, κύριε;... Αυτή τή στιγμή ή άρραβωνιαστικά μου ντυνεται. "Όταν έτοιμασθεί, θά μπορέση να σας δεχθή και θά τή συλλάβετε... "Όσο για μένα, είμαι άναγκασμένος να φύγω, για να μη χάσω τό άτμόπλοιο... Προτιμώ μάλιστα να μην τή δώ καθόλου, για ν' αποφυγή τή σπαταρήσιμη σκηνή του άποχωρισμού... Θά δέσω τή βαλίτσα μου και θά τού δίνω!...

Ο ντετέκτιβ, σαν άνθρωπος του κόσμου που ήταν, δέν έφερε φυσικά καμιά αντίρρηση στο να περιμένη τή νέα να έτοιμασθή. Ο νέος,

έντομαξή, μήτηρ στο δωμάτιο του, πήρε τή βαλίτσα του και, με τά μάτια διακρυσμένα, κατέβηκε στο χώλλ του ξενοδοχείου.

— Σε δύο λεπτά ή άρραβωνιαστικά μου θά σας άνοιξη, κύριε, ελτε στον ντετέκτιβ με φωνή που έτρεμε άπ' τή συγκίνησι. 'Εγώ φεύγω... "Αν τύχει και όητε τόν άκαρδο πατέρα της, να τού περιγράψετε πόσο σπαραχτιώς ήταν ό πόνος μου... Κι' έφυγε...

Ο ντετέκτιβ περίμενε δύο λεπτά, δέκα, μισή ώρα, μία ώρα... 'Η νέα όμως δέν παρουσιάζονταν. Χάνοντας τότε τήν ύπομονή του, άνοιξε μόνος του τήν πόρτα της κρεβατοκάμαρας της. Φαντάζεστε όμως τήν έκπληξι του όταν μήτηρ στο δωμάτιο και είνε πώς... ήταν άδειο! Τό πουλί είχε πετάξει! Ο ντετέκτιβ τήν είχε πάθει... Ο νέος είχε πάει μαζί του τήν άρραβωνιαστικά του... μέσα τή μεγάλη βαλίτσα του! Κι' όταν ό άστοννομικός έφτασε, λαχανιασμένος, στο λιμάνι, ήταν άργά πεινά... Τό ύπερωκεάνιο είχε φύγει...

Οι δύο άρραβωνιασμένοι, μόλις έφτασαν στη Βραζιλία, παντρεύτηκαν, και τότε μόνο τηλεγράφησαν στον πατέρα της νύφης, για να τού αναγγείλουν τό... ευχάριστο γεγονός.

Άκόμη πιο πρωτότυπος είνε ό τραγώ, με τόν όσσιον ένας 'Αγγλος αξιωματικός του ναυτικού άπηνε, πριν από μερικά χρόνια, τήν άρραβωνιαστικά του.

Ο αξιωματικός αυτός άνηκε σε πολύ καλή οικογένεια, είχε όμως κι' αυτός τό... ελάττωμα να είνε φτωχός. 'Όστόσο, έρωτεύθηκε τήν κόρη ενός έκατομμυριούχου, ή οποία άνταποκρίθηκε στο αίσθημά του. Ο πατέρας όμως της νέας ούτε ήθελε ν' άκούση να γίνεται λόγος για έναν τέτοιο γάμο. Άτηγόρευσε μάλιστα στην κόρη του και να χωρετάη στο μέλλον τόν 'Αγγλο αξιωματικό, εάν τόν συναντούσε τυχαίως.

Ο αξιωματικός τότε, μη βρίσκοντας άλλη διεξοδο, σκέφτηκε ν' απαγάγη τήν αγαπημένη του. Πώς να τό κατορθώση όμως αυτό, αφού ή κόρη του έκατομμυριούχου έβγαυε έξω μαζί πάντα με τόν πατέρα της;...

Οι ερωτευμένοι, όπως είπαμε, είνε έπινοητικοί. Ο αξιωματικός λοιπόν ήξερε ότι ό σκληρόκαρδος πεθερός του είχε τό πάθος της αεροπορίας. Τήν εποχή εκείνη τά αεροπλάνα ήσαν σχεδόν άγνωστα. Ένας συνάδελφος όμως και άδελφικός φίλος του έρωτευμένου αξιωματικού, έκανε συχνά πτήσεις με ένα αερόστατο. Και ό έρωτοχτυπημένος 'Αγγλος δέν άφηνε να καταστρώση τό σχέδιό του.

Ο αίστηρός πατέρας της λατρευτής του έλαβε ένα πρωί ένα γράμμα από τόν αεροναύτη, ό όποιος τόν προσκαλούσε να περινερθή σε μία επίδειξι του.

Ο έκατομμυριούχος έπесе στην παγίδα χωρίς να τό καταλάβη. "Έπαινε μάλιστα ν' άπαντήρη άμέσως στον τοιμηρό αεροναύτη, ευχαριστώντας τον για τήν προσκλησι και θέτοντας στη διάθεσί του τό μεγάλο πάγκο του, για να μπορέση να κάμη εκεί τά πειράμάτά του.

Τήν προσδοκώμενη μέρα ό αεροναύτης κούβάλησε τό αερόστατό του στο πάγκο του έκατομμυριούχου. Δέν ήταν όμως μόνος. Συνοδευόταν κι' από τόν εβροθένο του — ό όποιος δέν ήταν άλλος από τόν ερωτευμένο 'Αγγλο αξιωματικό, μετεμφρισμένο καταλλήλως.

"Όταν τό αερόστατο έτοιμάστηκε για τήν πτήση, ό αεροναύτης εκάλισε τόν έκατομμυριούχο και τήν κόρη του να μπουνε μέσα. 'Ανέβηκαν λοιπόν στο αερόστατο και οι τέσσερες, ό αεροναύτης, ό εβροθέος του, ό έκατομμυριούχος και ή κόρη του — και σε λιγάκι απεινεύθησαν.

Ο περίπατος στους αιθέρας ήταν θαυμάσιος. 'Αφού έμειναν επί κάμποση ώρα ψηλά στον άέρα, αποφάσισαν να κατεβούν.

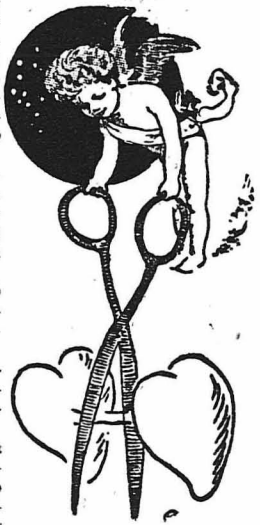
Τό αερόστατο προσγειώθη εύκολα και πρώτος έτήδησε στο έδαφος ό αεροναύτης, ό όποιος έδοθήσε και τόν έκατομμυριούχο να κατεβή. Ο έκατομμυριούχος αφού κατέβηκε, έτοιμαζόταν να δώση τό χέρι του και να βοηθήση τήν κόρη του για να βγη κι' αυτή από τήν σκάφη του αεροστάτου, όταν έντελώς ξεφνικά και άνεξήγητα — για τόν έκατομμυριούχο τουλάχιστον — τό σχοινί που συγχρωτούσε τό αερόστατο στη γή... κόπτεκε, και μ' ένα τινάγμα, τό αερόστατο, ξελαφρωμένο, άρκετά πεινά, τρούηξε και πάλι σπός τά βυη!

Ο έκατομμυριούχος τάχασε.

— Μη σας νοιάζει!... τόν παρηγόρησε ό αεροπόρος. Ο βοηθός μου, εύτυχώς, έχει μεγάλη πείρα. 'Η κόρη σας δέν θά πάθη τίποτα. Ο έκατομμυριούχος πού δέν είχε άναγνωρίσει στο πρόσωπο του βοηθού του αεροναύτη τόν έπίδοξο γαμπρό του, παρηγορήθηκε κάπως.

Τό ίδιο θράδυ όμως έλαβε ένα τηλεγράφημα από μία κοντινή πόλι, δια τό όποιο έληροφορήθη ότι εκεί μόνό ή κόρη του δέν είχε πάθει τίποτα, αλλά κι' ότι άπ' τήν πολλή της εύγνωμοσύνη είχε παντρευτεί τόν σωτήρα της — τόν αγαπημένο της 'Αγγλο αξιωματικό.

Τότε μονάχα ό έκατομμυριούχος κατάλαβε τή φάρσα που τού είχαν παίζει. 'Αλλά ήταν άργά πεινά και κατάνε το θυμό του...

Αυτά που ερχονται ναεις εύκολα τά εικάζει. Είνε τά χρεονατά βαρετά εκείνα.

Και κατανά τό αύριο πεινά σαν αύριο να μη μοιάξη. Στα ποιήματα που έχουν θέμα ιστορικό, ό Καβάφης εκφράζεται φιλοσοφικά και τό αίσθημα ύποχωρεί στη σκέψη. 'Αλλά και τότε δέν άφίνει τή μυστικοπάθεια που τόν χαμακρηρίζει.

Ο Καβάφης δυό-τρεις φορές άπομακρύνθηκε από τήν 'Αλεξάνδρεια.

Έδώ και μερικώς μήνες ήλθε άρρωστος βαρειά στην 'Ελλάδα. Στο νοσοκομείο του «Ερμού Σταυρού» που παρέμεινε για θεραπεία, έδέχετο τούς φίλους του, χωρίς όμως και να μπορη να τούς μιλήση. Και ό ποιητής άπαύτως στίς έρωτησεις των έγγραφως.

Η άρρώστεια, από τήν όποιαν έπασχε ό Καβάφης — είχε καρκίνω στο λαμό — τόν έφερε, λίγον καιρό κατάν, στον τάφο.